

Kristijan Juran

Zadar

GRAĐA IZ DOSAD NEPOZNATIH BETINSKIH, PRVIĆKIH I TRIBUNJSKIH GLAGOLJSKIH MATICA I DRUGIH SPISA

UDK: 811.163.42'373.23 (497.5 Murter)

Rad primljen za tisak 10.06.2003

Čakavska rič, Split, 2003.

Izvorni znanstveni članak

Original scientific paper

Recenzenti: Milan Mihaljević, Vladimir Skračić

Na šibenskom području sačuvano je mnogo glagoljskih spisa iz 17. stoljeća, osobito matičnih knjiga i oporuka. Tako su i murterske matične knjige u razdoblju 1658.-1706. vodene glagoljicom. No, u Murteru se čuvaju i drugi glagoljski spisi iz 17. i početka 18. stoljeća, za koje se pogrešno smatralo da su murterska matica krštenih 1640.-1707. U radu se utvrđuje točna provenijencija i sadržaj tih spisa nakon što su cjelovito pregledani. Oni se uglavnom odnose na ulomke raznorodnih matica, pa ovdje iznosimo svu antroponimnu građu koja se u njima nalazi, svrstanu po indeksima prezimena, uz zabilježeni nadnevak ili godinu spomena pojedine osobe.

Ključne riječi: *glagoljica, matične knjige, Betina, Tribunj, Prvić*

U murterskome Župnom arhivu nalazi se nekoliko glagoljskih spisa, uglavnom maticâ, iz 17. i početka 18. stoljeća. Jedan dio već je obrađen (murterske glagoljske matice krštenih 1658.-1706. i umrlih/vjenčanih 1663.-1706.),¹ a ovom prilikom obrađujemo i objavljujemo građu iz ostalih glagoljskih spisa rečenog arhiva, koju smo nedavno identificirali kao dijelove različitih matica (Betina, Tribunj), uz jedan popis obveznikâ crkvene desetine (Betina).² Međutim, pomnijim i cjelovitim iščitavanjem podataka iz tih spisa došli smo do novih

¹ K. JURAN, Murterske glagoljske matice, *Studia ethnologica Croatica* (primljeno za tisak).

² Isto.

saznanja o porijeklu spisa, pa je na ovome mjestu potrebno donijeti njihov revidiran i konačan opis. Jedan od ulomaka, koji smo ranije definirali kao tribunjsku maticu umrlih 1657.-1689.,³ zapravo se odnosi na župu u Prvić Luci, a ne na Tribunju. Površno iščitavanje podataka nas je zavaralo, jer postoji nekoliko prezimena koja su u to vrijeme zajednička tim naseljima (Livić, Skrozin, Vukićev, i slično: Antulov na Prviću / Antuličev u Tribunju), no sve je dvojbe razriješilo nekoliko zadnjih upisa iz ove matice, gdje stoji da su pokojnici pokopani u crkvi sv. Marije na Prviću. Također, u međuvremenu smo identificirali još jedan glagoljski ulomak, koji sadrži popis obveznikâ crkvene desetine u župi Betina za razdoblje 1685.-1688. Glagoljski spisi koji se odnose na Betinu, uključujući i ovaj potonji, nedavno su predani betinskoj župi. Svi ti spisi, kojih sada ukupno ima 7, a među njima i jedan pisan bosančicom, nalazili su se zajedno unutar jednih korica, pa je A. Šupuk, kad je 1969. pregledavao i inventarizirao ovu građu, zabilježio, i poslije objavio, da se ona odnosi na upise krštenih župe Murter u vremenu 1640.-1707.⁴ No, zapravo se ti upisi odnose na sljedeće raznorodne ulomke s naknadno dodanom i nelogičnom paginacijom, sada konačno definirane i cjelovito pregledane:

a) matica krštenih 1702.-1704., nepoznate provenijencije, pisana bosančicom (4 lista dimenzija 28,5 x 9,5 cm, s naknadnom paginacijom **1-4**);⁵

b) tribunjska matica krštenih 1638.-1656., koja sadrži i nekoliko upisa umrlih te jedan upis vjenčanja (4 lista dimenzija 24,5 x 9 cm, s naknadnom paginacijom **5-8**, pisao don Martin Matešić);

c) tribunjska matica krštenih 1701.-1704. (4 lista dimenzija 28,5 x 9,5 cm, s naknadnom paginacijom **9-12**, pisao don Jive Belić);

d) popis glavâ obitelji iz Betine koje su podmirile crkvenu desetinu za razdoblje 1685.-1688. (od ukupno 6 listova dimenzija 28,5 x 9,5 cm ispisana su tri, s naknadnom obrnutom paginacijom **13-15** u suprotnom smjeru od slijeda teksta!);

e) prvička matica umrlih 1657.-1689. (14 listova dimenzija 30 x 11 cm, s naknadnom obrnutom paginacijom **16-26** i **37-40** (!) u suprotnom smjeru od slijeda teksta);

f) popis glavâ obitelji iz Betine koje su podmirile crkvenu desetinu u razdoblju 1690.-1693. (10 listova dimenzija 28,5 x 9,5 cm, s naknadnom obrnutom paginacijom **27-36**, pisao don Mate Sladin);

g) betinska matica vjenčanih 1683.-1702. (6 listova dimenzija 28,5 x 9,5 cm, s naknadnom paginacijom **41-46**, pisali don Pave Magazinov, don Mate Sladin i don Jere Skračin).

Dakle, radi se o 7 različitih ulomaka, koje je netko, vjerujemo još prije Šupuka, povezao u jednu cjelinu, što se vidi i prema načinu na koji su oni naknadno paginirani (kao jedna cjelina, ali uz nelogičan redoslijed i očito nepoznavanje sadržaja), a onda je Šupuk površnim pregledom netočno utvrdio, ili prihvatio nečiju raniju bilješku, da se ti rukopisi odnose na murtersku maticu krštenih 1640.-1707. Na listu 1, odnosno prvoj stranici matice krštenih

³ Isto.

⁴ ŠUPUK, 1974, 6: "... *tek neke knjige s područja općine* (misli se na matične knjige u bivšoj šibenskoj općini - op. K. J.) *pripadaju prvoj polovici XVII stoljeća. To je u Murteru matica krštenih od 1640-1707, pisana bosančicom i glagoljicom ...*".

⁵ Pretpostavljamo da je provenijencijom iz šibenske Zagore, vjerojatno župa Mirilovići.

1702.-1704. pisane bosančicom, nalazi se potpis nekoga A. Raffaelija, i to, čini se, istom tintom kojom su numerirani pojedini listovi ovih matica i spisa. Raffaelijev potpis nalazi se i pod zadnjim upisom iz betinske matice vjenčanih 1683.-1702., a na istome listu je i crveni voštani pečat ("Cesareo Regia Pretura civile di Sebenico") sa zelenim prerezanim jemstvenikom. Iz drugog izvora smo doznali da je spomenuti A. Raffaeli bio službenik koji je, kao predstavnik upravne vlasti, u 19. stoljeću (ne navodi se uža kronološka odrednica) ovjeravao mnoge matične knjige na šibenske području.⁶ Zato njemu i pripisujemo naknadnu paginaciju i svrstavanje promatranih spisa pod zajednički nazivnik.

Nije nam poznato zbog čega su, i na koji način, ovi glagoljski i bosanički ulomci različitih provenijencija dospjeli u murterski Župni arhiv. Oni su ondje zasigurno bili prije 1941.,⁷ a po svemu sudeći još i početkom 20. stoljeća. Naime, L. Jelić je u svom djelu *Fontes historici liturgiae glagolito-romanae a XIII ad XIX saeculum*, izdanom 1906., zabilježio da u Prvić Luci, prema izvješću tadašnjega prvičkog župnika Vincenta Milčetića, postoje glagoljske matice krštenih 1689.-1711., vjenčanih 1689.-1711. i 1750.-1812., te umrlih 1690.-1710.⁸ To znači da se vjerojatno već tada prvička matica umrlih 1657.-1689. nalazila u Murteru, zajedno s ostalim maticama i spisima koje ovdje razmatramo. U istom djelu je zapisano da u Murteru postoje glagoljske matice do 1704., u Betini do 1719.,⁹ dok se tribunjske glagoljske matice uopće ne spominju, jer ih tada, sudeći po tome, u Tribunju nije ni bilo. Stošić, pak, bilježi da su murterske matice od 1635. do 1706. pisane glagoljicom,¹⁰ zatim da u Tribunju nema sačuvanih matica iz 17. stoljeća¹¹ i da je u Betini postojala glagoljska matica 1708.-1719., koja je nestala u vrijeme talijanske okupacije.¹² Dakle, vrlo je vjerojatno da su promatrani spisi bili u Murteru još u 19. stoljeću, kada ih je potpisao službeni ovjervitelj A. Raffaeli.

Ako međusobno usporedimo dimenzije listova ovdje promatranih glagoljskih i bosaničkih ulomaka, primijetit ćemo da se izdvajaju tribunjska matica krštenih 1638.-1656. i prvička matica umrlih 1657.-1689. Primjećujemo i da je prvička matica započeta godinu nakon što je završena tribunjska, kao i to da je prvičku maticu započeo fra Mate Šlakić, koji je, sudeći po prezimenu, rodom Tribunjac,¹³ dok je onu tribunjsku vodio don Martin Matešić iz Tisnova. No, ti podaci nam za sada ne pomažu u pronalaženju odgovora na pitanje kako su ove dvije matice završile zajedno, i to izvan mjesta svojega porijekla. Ostali ulomci imaju identične dimenzije (28,5 x 9,5 cm), što ne čudi s obzirom na tri betinska ulomka koji su zasigurno bili dio jedne cjeline, no upitno je jesu li toj istoj cjelini pripadale matice krštenih Tribunja 1701.-1704. i Zagore 1702.-1704. To ne bi bilo logično. Napominjemo i da je svih ovih 5 ulomaka ujednačeno u kronološkom smislu (razmeđe 17. i 18. stoljeća), i da je tadašnji tribunjski župnik, don Jive Belić, bio rodom iz Betine. I mnogi drugi svećenici

⁶ ŠUPUK, 1974., 7.

⁷ JURAN, nav. dj.

⁸ JELIĆ, XIX, 113.

⁹ Isto, XVIII, 95.

¹⁰ STOŠIĆ, 233.

¹¹ Isto, 139. No, u Tribunju je postojala glagoljska matica krštenih već početkom 17. stoljeća jer je prilikom apostolske vizitacije Tribunja 1603. zabilježeno kako je vizitator pohodio crkvu sv. Marije i vidio "*liberculum in quo describuntur nomina baptizatorum idiomae Illyrico decenter descripta*" (HORVAT, 553).

¹² STOŠIĆ, 224.

¹³ Usporedi indeks prezimena iz tribunjske matice.

i redovnici, naročito u 17. stoljeću, povezivali su svojim djelovanjem župe u Tribunju, Prvić Luci i na otoku Murteru (naročito one u Tisnom i Betini). Tako je još 1602. fra Šimun Burtinić iz Betine bio gvardijan prvičkog samostana.¹⁴ Istu funkciju obnašao je 1605. Jere Caljinović iz Tisnoga,¹⁵ u vremenu 1649.-1680. fra Mate Šlakić iz Tribunja, a 1681. Tišnjanić fra Marko Frkić.¹⁶ Također, tada su i neki od redovnika rečenog samostana bili iz murterskih župa (fra Frane Pecić iz Jezera i fra Vicenco Magazin iz Betine), a Betinjanin fra Mate Bosnić spominje se 1695. kao provincijal.¹⁷ Nadalje, don Ante Belić reč. Nenada iz Betine bio je župnik u Tribunju u razdoblju 1662.-1698.,¹⁸ možda i dulje, a njegov sinovac Ive obnašao je župničku službu u istome mjestu u razdoblju 1702.-1713.¹⁹

Dakako, bilo bi previše smjelo tvrditi da su glagoljske matice koje ovdje razmatramo već u vrijeme svojega nastajanja pridodavane jedna drugoj, odnosno zajedno čuvane tko zna iz kojih razloga. No, s druge strane, vidjeli smo da su one bile pohranjene u murterskom Župnom arhivu još u 19. stoljeću. Razlozi za sada ostaju nejasni.

Naša namjera je ovdje iznijeti svu antropnimnu građu iz odnosnih glagoljskih i bosaničkih upisa, uz osnovne napomene o sadržaju, porijeklu, statistici, župnicima i drugim svećenicima koji su unosili upise, te drugim aspektima promatrane građe. Kako bi antropnimni fond bio iznesen što preglednije i razumljivije, objavljujemo ga po prezimskim indeksima, s transkripcijom prilagođenom današnjem pravopisu i izgovoru. Tako se glagoljsko slovo **jat** u vrijednosti *ja* i prenosi kao *ja* / u vrijednosti *j* kao *j*; isto se i **ju** u vrijednosti *ju* prenosi kao *ju* / u vrijednosti *j* kao *j*; slovo **šta** u upisima uvijek dolazi u vrijednosti *ć*, a nikad ne označuje skup *šć*, a slova brođane vrijednosti, kada donosimo pojedine primjere upisa, direktno se transnumeriraju.²⁰ Za znakove **l** i **n** je posebno napomenuto kada su oni u vrijednosti *lj* i *nj*. Velika slova smo upisali na početku odabranih primjera upisa, i za vlastita imena. Nerazumljive, ali pretpostavljene riječi ili slova stavljene su u zagrade (), nehotično ispuštena slova nadodana su u zagradama [], a kraćene riječi su stavljene u zagrade < >.^{20a}

¹⁴ STOŠIĆ, 162.

¹⁵ Isto.

¹⁶ Potpunije o tome u dijelu koji se odnosi na građu iz prvičke matice.

¹⁷ Isto kao gore. Provenijenciju spomenutih fratara i svećenika odredili smo prema prezimenima.

¹⁸ DAZd, ŠNA, kut. 81/I, Jeronim Capogrosso (1659.-1698.), sv. a, 318r; Isto, kut. 81/VII, knj. LXLIX, 4941r; Isto, kut. 81/VII, knj. CX, 5456r; STOŠIĆ, 141, uz pogrešnu gornju vremensku granicu (1707. umjesto najkasnije 1702.); ŠUPUK, 1957., 176-182.

¹⁹ STOŠIĆ, 141, i ovdje iznesena građa iz tribunjske matice krštenih 1701.-1704.

²⁰ Ipak donosimo neke napomene o načinu pisanja onih pisara koji su unijeli veći broj upisa. Tako don Martin Matešić (tribunjska matica krštenih 1638.-1656.) ima redovito **jat** za glas *j* ispred *a* (*ěa*, *Matiěa*, *miseca luěa* / *maěa*, *Luciěa*, *parohiěan*) izuzev jednog primjera gdje je **jat** u funkciji skupa *ja* (*Matiě*), i jednog upisa gdje je **jat** upotrijebljen za *j* ispred *n* i ispred *i* (*priminu pokoěna Mande Šilojeva i bi zakopana u cimatoriěi pri Ćrikvi* - inače je uvijek: *ćrikvi*, op. K. J. - *Svetoga Mikule na brdu*). U drugim slučajevima uvijek za *j* stoji **đerv**, a slova **ju** nema, možda stoga što baš nigdje u njegovim upisima nema skupa *ju*. Don Jive Belić (tribunjska matica krštenih 1701.-1704.) ima uvijek **đerv** za *j*, dakle, ne upotrebljava ni **ju** (npr. u *Jurićev*) ni **jat** (npr. u *Jadrijev*). Od prvičkih župnika, fra Mate Šlakić (do 1680.) redovito ima slovo **ju** za skup *ju* (*Anton Jurlinov*, *Mare Juratova*, *Jele Jurlinova žena Jurina*), **jat** upotrebljava za skup *ja*, kao i za *j* ispred *a*, dok **đerv** piše samo jednom za *j* u *Jele* (inače uvijek: *Ele*, *Elina*, *Erulim* i dr.); fra Miho Grubeljić, pak, koristi **đerv** ispred *e* i *i* (*Jive*, *Jelina*), a **ju** za skup *ju* (*Jurašinov*), itd.

^{20a} Napomena: ponekad je teško zaključiti jesu li neka slova namjerno ili nehotice ispuštena, i je li se neka prezimena izgovaraju upravo onako kako su zapisana ili je neko slovo možda nehotice ispušteno. Npr. zapisano prezime *Jerin* može se odnositi na stvarno prezime *Jer[k]in*; prezime *Bubak* može biti i *Bu[m]bak*, a prezime *Grbelić* može biti *Gr[u]belić*, itd. S druge strane, neke očite pisarske greške, koje su česte u naših popova glagoljaša, nije ni potrebno ispravljati ako ne remete strukturu teksta i ne dovode u pitanje značenje riječi na koje se odnose.

Matica krštenih 1702.-1704. župe Mirilovići? (bosančica)

Već smo prije napomenuli da se građa iz ove matice vjerojatno odnosi na stanovništvo dijela šibenske Zagore. Naime, prezimena koja se u matici spominju karakteristična su za tadašnju župu Mirilovići (početak 18. st.), kao primjerice: Braljić, Bulat, Burić, Ivančević, Piljić, Radan, Stipićević (Mirilovići); Jakeljić, Radelić, Rakić, Vukušić, Žurić (Pavkovo Selo); Galiotović, Vrcić, Vukušić (Dobričić i Podine); Baković, Parat, Stipićević, Vukorepić (Planjane) itd.²¹

Matica sadrži 28 upisa krštenja, koji idu od 22. rujna 1702. do 9. veljače 1704. Evo jedan primjer upisa:

• *Adi 5 iunis 1703²² bi kršteno dite²³ Pavla Rakića i Eline i bi ime postavljeno²⁴ Mara i bi kuma Manda Drašića.*

Kako pokazuje prethodni primjer, upisi su vrlo šturi, bez “varijacija na zadanu temu”. Nikad nije spomenuto ime župnika, kao ni titular crkve u kojoj je dijete kršteno. Kad su se krstila ženska djeca, uz roditelje je upisana samo kuma, a prilikom krštenja muške djece samo kum. U drugim maticama krštenih koje obrađujemo u ovom radu u obred krštenja bili su uključeni i kum i kuma.

Indeks krštenih²⁵

BAKOVIĆA Duiam (Ikov + Mande),
02. (07.) 1703.

BRALJIĆA Antica (Luka + Anđelia),
13. 06. 1703.

BRALJIĆA Iuro (Stipan + Anica),
28. 06. 1703.

COPIĆA Iakovica (Stipan + Anica),
25. 09. 1702.

GALIOTA Kata (Nikola + Mare),
02. 01. 1704.

GAURINA Antona (Mate + Mande),
13. 06. 1703.

GRUILIĆA Fraceška (Nikola + Mare),
02. 10. 1702.

GUNČEVIĆA Kata (Ivan + Lucia),
03. 06. 1703.

IVAN(Č)EVIĆA Iakovica (Ivica + Mare),
15. 10. 1703.

IVAN(Č)EVIĆA Lucia (Ivica + Mare),
15. 10. 1703.

²¹ DAZd, Katastarske knjige 17. i 18. stoljeća, sv. 62.

²² Nadnevak je uvijek zapisan arapskim brojkama i latinicom. Pisar je ponekad i usred bosaničkih upisa “švercao” latinička slova *a, d, r i u*, a u prvom upisu čitavu riječ *dite* piše latinicom.

²³ Nekad stoji: *tite*.

²⁴ Glas *lj* bilježi se znakom **đerv** ispred **I**. Tako u primjerima: *postavljeno, Braljića, Jakeljića, Ljubica i Piljića*. Jednom je **đerv** u službi glasa *đ*: *Anđelia*.

²⁵ Prezimena se donose u genitivu, odnosno u onom obliku kako su zabilježena u upisima. U zagradama su imena roditelja, a u nastavku nadnevak krštenja.

KALIOTA Nikola (Ilija + Cv[i]ta),
03. 10. 1702.

LARATORA Mate (Iure + Vida),
05. 02. 1704.

LEROTIĆA (Vid) (Mate + Kate),
09. 02. 1704.

PARATA Mate (Petar + Mare),
25. 05. 1703.

RADELIĆA Antica (Vid + Ivanica),
13. 06. 1703.

(R)AIĆA Klara (Nikola + Mare),
23. 11. 1703.

RAI(ČI)ĆA Ivanica (Petar + Kate),
07. 01. 1704.

RAI(Č)IĆA Iva[n] (Iure + Mande),
02. 02. 1704.

RAKIĆA Antona (Ikov + Marta),
01. 06. 1703.

RAKIĆA Mara (Paval + Elina),
05. 06. 1703.

STIPIĆEVA Matia (Gargo + Ljubica),
04. (07.) 1703.

STI[PI]ĆEVIĆA Iakovica (Luka +
Stan[a]), 22. 09. 1702.

STIPIĆEVIĆA Antona (Grgur + Mande),
26. ?. 1703.

VOINIĆA Marta (Ivan + Ivanica),
25. 01. 1704.

VRICIĆA Ielina (Iure + Ivanica),
22. 11. 1703.

VUKOREPIĆA ? (Vid + Matia),
26. ?. 1703.

VUKUŠIĆA Mate (Mate + Tomica),
25. 05. 1703.

ŽURIĆA Ivanica (Tome + Elina),
23. 05. 1703.

Indeks kumova

BABIĆ Nikola (1704.)

BAKOVIĆA STIPIĆEVIĆA Manda
(1703.)

BULATOVA Ivanica (1702.)

BURIĆA Vida Ielina (1702.)²⁶

DRAŠIĆA Manda (1703.)

GALIOTA Cvita (1703.)

IAKELJIĆA Dorotea (1703.)

KNESOVIĆA Lucia (1703.)

LARATORA Manda (1704.)

LERATOR Iure (1704.)

MALEŠEVIĆ Iuro (1704.)

MARINOVIĆA Ana (1703.)

MARKOV Vuke (1703.)

NAKIĆA Stana (1704.)

PAIĆ Grgur (1703.)

PETROVIĆ Iuro (1703.)

PILJIĆA Kata (1703.)

²⁶ Vjerojatno: Jelina, žena Vida Burića.

RADANOVA Mara (1703.)

SKELINOV[I]Ć Božo (1703.)

STIPIĆEVIĆ Miovia (1703.)

STIPIĆEVIĆ Štimac (1703.)

SUČIĆA²⁷ Lucia (1703.)

VILU(NIĆA) Oršula (1704.)

VRDOLJAK Mio (1703.)

VUKIĆEVIĆA Manda (1703.)

VUKUŠIĆ Mate (1702.)

Tribunjska matica krštenih 1638.-1656.

Ova matica sadrži 36 upisa. Veći dio se odnosi na upise krštenja (28 upisa u razdoblju 1638.-1646.), zbog čega smo maticu definirali kao maticu krštenih, no ima i sedam upisa umrlih (1646.-1656.), te jedan upis vjenčanja (1645.). Upisi u maticu zasigurno nisu vođeni u kontinuitetu. Zbunjuje to što u godinama 1639., 1640. i 1642. nije zabilježeno nijedno krštenje, i što među ono malo upisa umrlih postoji praznina od 9 godina (jedan umrli 1646., troje 1647. i troje 1656.). Broj krštenja po godinama izgleda ovako: 1638. - 4; 1639. - 0; 1640. - 0; 1641. - 5; 1642. - 0; 1643. - 1; 1644. - 4; 1645. - 7; 1646. - 7. Upise je unosio don Martin Matešić, *parok o[d] Tribohuna*. On je poslije bio župnik u rodnome Tisnom (1656.-1673.).²⁸ Donosimo primjere njegovih upisa:

(upisi krštenja)

• *Na 1641 miseca zuna na dni 19 Šimunu Šlakića i negove žene Antice Jivana krstih sina nihova u crikvi Blažene Go[s]pe u Selu kum Anton Šprtera kuma Mande Prkačina ja do Martin Matešića krstih parok od sela*

• *Na 1646 miseca novembra na dni 30 Mikulu sina Tomasa Tomažinova i negove žene Jivanice bi kršćen po meni popu Martinu Matešića paroku nihovu i bi kršćen u crikvi Blažene Gospe u Selu u Tribohunu bi kum Jivan Marijanov kuma Matija Alagina*

(upisi smrti)

• *Na 1647 miseca marča na dni 9 da ubiše Turci Mihū Marijanova i zakopan bi u crikvi u Svetoga Mikule na brdu o[d] Tribohuna*

• *Na 1647 miseca oktembra na dni 26 da priminu Anica Marijanova i bi zakopana pri cricrikvi (!) Blažene Gospe u cimatoriji u Vrtili²⁹*

(upis vjenčanja)

• *Na 1645 miseca febra[ra] na dni 6 Stipanu Antuličevu i Kati hćeri Mihovila Tomažinova da učinih sveti matrimoni a u crikvi u Blažene Gospe u Selu a prid svidoci Perom Mandin[i]n i prid Jivom Prokića ja do Martin Matešića parok ki uč(i)ni ta[j]j matrimoni.*

²⁷ Ili: *Surića*.

²⁸ ŠUPUK, 1957, 54-77.

²⁹ Ovo je jedini upis od 7 upisa umrlih, gdje se kao mjesto ukopa navodi groblje uz crkvu *Blažene Gospe u Vrtili*. Ostali pokojnici pokopani su u crkvi sv. Nikole.

Indeks krštenih

- ALAGIN Jivan (Mikula + Matija),
05. 09. 1638.
- ALAGINA Filipa (Mikula + Matija),
02. 05. 1646.
- ANTULIČEV Jivan (Jerolim + Matija),
02. 04. 1643.
- ANTULIČEV Stipan (Šimun + Mare),
26. 12. 1644.
- ANTULIČEVA Šimuneta (Jakov +
Milica), 07. 02. 1645.
- BAČINOV Mihovil (Jakov + Ursa),
27. 05. 1646.
- BARIČINA Jakovica (Mate + Mande),
25. 07. 1638.
- BUTKOVIĆA Tomas (Jakov + Filipa),
18. 12. 1644.
- DURMANIĆA Jivanica (Stipan + Lucija),
25. 01. 1645.
- (GIZDELINOVA) Kate (Luka + Jelina),
27. 10. 1641.
- GRADIŠKA Vid (Stipan + Kate),
15. 06. 1646.
- KRELUTIĆA Grgo (Stipan + Tomica),
12. 03. 1645.
- LIVIĆA Anton (Jakov + Jivanica
La(č)novića), 11. 06. 1638.
- LIVIĆA Mare (pokojni Jakov + Jivanica),
19. 06. 1646.
- LOŠIĆA Jelina (Lovre + Matija),
23. 04. 1641.
- MARIČIĆA Šimun (Grgo + Mande),
29. 08. 1638.
- MARIJANOVA Gašpera (Jivan + Mare),
10. 01. 1644.
- MRŠIĆA Mare (Grgo + Mande),
25. 07. 1646.
- PA(KG)ANOVA Ursa, kći Matije,
16. 10. 1641.
- (PA)LOŠIĆA Šimun (Lovre + Matija),
21. 05. 1645.
- PERKOVA Mande (Pave + Anica),
09. 06. 1641.
- PERKOV Šimun (Pave + Anica),
02. 02. 1645.
- PERKOVA Jivanica (Pave + Anica),
06. 05. 1646.
- ŠILOJEV Jvan (Lovre + Matija),
?. 08. 1644.
- ŠLAKIĆA Jivan (Šimun + Antica),
19. 06. 1641.
- ŠLAKIĆA Vid (Šimun + Antica),
31. 05. 1645.
- TOMAŽINOV Mikula (Tomas +
Jivanica), 30. 11. 1646.
- VEJAKOVIĆA Jivan (Mihovil + Mande
Paganova), 08. 07. 1645.

Indeks kumova

ALAGINA Matija (1641.-1646.) - 4x ³⁰	MATEŠIĆA Jivan (1641.)
ALAGIN Mikula (1645.-1646.) - 2x	MRŠIĆA Mande (1641.)
ANTULIČEVA Mikula (1641.)	
ANTULIČEVA Milica (1645.)	PERKAČINA Mande (1641.) - 2x
	PERKAČINA Anica (1646.)
BAŠĆANOVA Bare (1638.-1646.) - 4x	PERKOVA Mande (1638.-1643.) - 2x
BAŠĆANOVIĆA Aguštin (1638.) - 2x	PERKOV Pave (1641.-1646.) - 7x
BAŠĆANOV Mikula (1645.-1646.)	PERKOVA Anica (1646.)
BU() Vica (prekriženo - 1638.)	(PVČIĆA) Stoše (1645.)
DURMANOVIĆA Lucija (1644.)	SKROZINA Ursa (1644.-1645.)
GIZDELINOV Luka (1645.)	ŠANTOVA Mare (1644.) - 2x
	ŠILOJEV Lovre (1646.)
KRELUTIĆA Grgo (1638.)	ŠILOJEVA Matija (1646.)
	ŠPRTERA Anton (1641.)
MANDIĆA Mare (1641.)	
MANDIĆA Pere i[z] Šibenika (1641.)	TOMAŽINOV Jivan (1638.-1646.) - 5x
MANDIN Pere (1645.)	TOMAŽINOVA Jelina/Jilina
MANDINA Mare (1645.)	(1638.-1646.) - 2x
MARIJANOV Jivan (1646.)	

Indeks umrlih

ANTULIČEV Jerolim, 03. 12. 1646.	SKROZINA Mare, 12. 01. 1656.
	SKROZINA Elina, 24. 02. 1656.
MARIJANOV Miho, ubiše ga Turci, 09. 03. 1647.	ŠILOJEVA Mande, 25. 09. 1647.
MARIJANOVA Anica, 26. 10. 1647.	ŠILOEVIĆ Anton, 17. 01. 1656.

³⁰ Ovo 4x znači da se Matija 4 puta spominje kao kuma u navedenim godinama (1641.-1646.).

Vjenčani i svidoci

ANTULIČEV Stipan + TOMAŽINOVA Kate hći Mihovila, 06. 02. 1645.

MANDIN Pere, svidok

PROKIĆ Jive, svidok

Tribunjska matica krštenih 1701.-1704.

Na 4 lista ove matice upisano je 25 krštenja (14 ženskih i 11 muških), odnosno po godinama: 1701. - 5, 1702. - 6, 1703. - 7 i 1704. - 7. Prvi upis ima nadnevak 28. ožujka 1701., a posljednji 15. svibnja 1704. Upise je unosio don Jive Belić, koji u početku krsti *po zapovidi kurata*, a od 29. lipnja 1702. kao *kurat o[d] Tribohuna*.

Slijedi primjer njegova upisa:

• 1703, 21 *jenara ja don Jive Belić kurat o[d] Tribohuna karstih Anticu kćer Pere Tomažinova i Kate prave žene negove bi kum Ante Marijan a kuma Jivanica Marijanova.*

Indeks krštenih

BAČINOV Mikula (Stipe + Jivka),
25. 08. 1703.

BARKIN Stipan (Luka + Cvita),
14. 10. 1703.

CUKROVA Matija (Filip *is Parvića* +
Kate), 29. 06. 1702.

DURMANIĆ Stipan (Mate + Jele),
26. 12. 1701.

GARŽANOVA Jušte (Mate *iz Vodica* +
Jaka), 15. 02. 1703.

GIZDELINA Filipa (Stipe + Kate),
20. 04. 1704.

HUNIN³¹ Šimun (Mate + Luce),
10. 10. 1701.

HUNIN Jure (Mate + Luce), ? . 04. 1704.

JADRIJEVA Jivka (Mile + Barica),
07. 04. 1703.

JERKOVA Filipa (Gašper + Vice),
(21.) 04. 1701.

JERKOV Petar (Gašper + Vice),
27. 11. 1702.

JERKOV Jivan (Gašper + Vice),
15. 05. 1704.

JURJEV Tomas ([J]osip + Pole),
21. 12. 1701.

KUMANOVIĆA Ane (Andrija + Frane!),
14. 02. 1703.

MARŠIĆA Jele (Miho + Antica),
27. 04. 1704.

³¹ Možda je prvo *n* u vrijednosti *nj*: HUNJIN.

MATIČEVA Filipa (Pere + Jele), 14. 04. 1704.	ŠPRTERIN Pave (Stipe + Kate), 08. 01. 1702.
PAKOVA Jele (Gargo + Matija), 22. 04. 1703.	TOMAŽINOVA Kate (Mikula + Matija), 26. 11. 1702.
PERKOV Luka (Mikula + Matija), 18. 10. 1702.	TOMAŽINOVA Antica (Pere + Kate), 21. 01. 1703.
PERKOVA Barica (Mikula + Matija), 20. 02. 1704.	VUKIĆEVA Filipa (Luka + Vidosava), 28. 03. 1701.
RADINA Kate (<i>mesž</i> [meštar?] Mate + Mare), 21. 11. 1702.	VULIN [J]osip (Ante + Luce), 16. 03. 1704.

Indeks kumova

ALAGIN Šimun (1704.)	KUMANOVIĆA Andrija (1702.-1704.) - 3x
Frančisko (1701.)	LIVIĆA Vice (1701.-1704.) - 4x LIVIĆA Mate (1702.-1703.) - 3x
GAŠPIĆEV Stipe (1704.)	MARIJAN Ante (1703.)
GAŠPIĆEVA Jako (1704.) - 2x	MARIJANOVA Jivanica (1703.)
GAŠPIĆEV Mate (1704.)	Miho <i>meštar is Trogira</i> (1702.)
JERINA Vice (1702.)	MILINA Barica (1701.)
JERKIN Stipe (1702.)	MILOJEVIĆ Stipe (1701.)
JUGO Miše (1702.)	PROĆIĆA Jure (1701.-1704.) - 5x
JUGOV Mile (1704.)	PROĆIĆA Klare (1701.-1704.) - 5x
JUGOVA Jivka (1704.)	PROĆIĆA Vice (1701.-1704.) - 4x
JURIĆEV Jive (1702.)	PROĆIĆA Jive (1703.-1704.) - 4x
KOLETI Jere (1702.-1703.) - 2x	SPECIJEVA Ante (1703.)
KOLETOVA Frane (1701.)	
KOLETOVA Vice (1703.-1704.)	

Među zapisanim osobnim imenima ima nekoliko zbujujućih ženskih hipokorističkih oblika: Koletova *Vice*, Koletova *Frane*, Livića *Vice*, Livića *Mate* (!), Proćića *Vice* i Specijeva *Ante* (!). Kad uz ova imena ne bi stajala oznaka *kuma*, zasigurno bismo ih svrstali u muška imena. Naime, prezimena na *-ić* se i kod muških osoba javljaju u genitivu (npr. Andrija

Kumanovića, Jure Pročića). Tako u navedenim primjerima Vice dolazi od Vicenca, Frane od Franica, Mate valjda od Matija i Ante od Antica, iako se ti isti hipokoristici u pravilu odnose na muška imena. Također, vezano uz zabilježeni fond osobnih imena, zanimljivo je da su 4 ženska djeteta (od ukupno njih 14) krštena pod imenom Filipa, premda to ime na ovom i širem području nije bilo odviše prisutno (za razliku od čestih imena Antica, Jele, Jivanica, Kate, Luce i dr.).³² No, sve Filipe su krštene između 28. ožujka i 21. travnja, pa je na odabir tog imena vjerojatno utjecala blizina blagdana sv. Filipa i Jakova (3. svibnja). Poznato je, naime, da su djeca u to vrijeme često dobivala imena u skladu s katoličkim kalendarom, odnosno po onim svecima koji se štiju u mjesecu u kojem je dijete rođeno/kršteno ili u susjednome mjesecu. Ipak, ova matica sadrži premalo podataka za ozbiljniju analizu u tom smislu.

Prvička matica umrlih 1657.-1689.

Ova matica ima 14 listova dimenzija 30 x 11 cm; od toga je ispisanih 10 i jedna stranica jedanaestog lista (ukupno 21 ispisana stranica). Kao što je već kazano, listovi su naknadno paginirani sa 16-26 i 37-40, i to u suprotnome smjeru od slijeda teksta, razloge čega smo također prije naveli.

Matica sadrži 263 upisa, s time da ima 11 ponovljenih upisa, a u 5 upisa spominju se po dvije pokojne osobe umrle istog dana ili mjeseca. Sve to ukazuje na površnost upisivača i naknadno unošenje upisa iz prethodnih zabilješki. Prema tome, zabilježeno je ukupno 257 smrtnih slučajeva u odnosnom razdoblju (263 – 11 + 5).

Općenito, u glagoljskim maticama umrlih iz 17. st., za razliku od istodobnih upisa krštenih i vjenčanih, upisivači uglavnom ne naznačuju svoj identitet - a to je slučaj i s ovom maticom - no primjećuje se, s obzirom na rukopis, da je u prvičku maticu upise unosilo desetak svećenika glagoljaša, a najviše (152) ih je unio svećenik koji je i započeo s upisivanjem (od 1657. do 1680. godine). Neke rukopise smo prepoznali na osnovi drugih, objavljenih i neobjavljenih, izvora, pa ćemo se na njih kratko i osvrnuti.

U Prvić Luci još su se 1461. godine nastanili franjevci trećoreci i izgradili crkvu i samostan posvećen sv. Mariji od Milosti.³³ Samostanska crkva je biskupskom odlukom 1602. postala župnom i od tada tamošnji franjevci obnašaju župničku službu i obavljaju svakodnevne župne poslove.³⁴ U istu župu bilo je uključeno i drugo prvičko naselje - Šepurine. Ono je nastalo uglavnom od doseljenih Lučana i znatnije se napučuje u 17. stoljeću, dok će samostalnom župom Šepurine postati 1859. godine.³⁵ U početku je župničku službu u Prvić Luci vjerojatno obnašao samostanski starješina, a kapelanom u Šepurinama mogao je biti neki drugi fratar matičnog samostana. S druge strane, u jednoj objavljenoj glagoljskoj prvičkoj oporuci iz 1682. očituju se razdvojene funkcije gvardijana i župnika: "... *Pisah ov*

³² Usp. u JURAN; JURIŠIĆ, 146; ANDREIS, 11.

³³ STOŠIĆ, 157; IVANČIĆ, 212.

³⁴ IVANČIĆ, 213

³⁵ Isto, 216.

*taštament ê fra Marko Ferkić, gvardijan, pri[d]avidoci zgor imenovanimi. Pisah po zapovidi kurata oca po(štovanoga) fra Matia Šatnića.*³⁶ Iz drugih glagoljskih oporuka doznajemo da je prvički župnik u vremenu 1654.-1674. bio fra Mate Šlakić,³⁷ a K. Stošić bilježi za istoga (doduše, s prezimenom Zlakić) da je bio gvardijan 1649.-1651., a zasigurno je tu funkciju obnašao 1669. i možda 1673. godine.³⁸ Usporedbom rukopisa jedne glagoljske oporuke pisane rukom spomenutoga fra Šlakića s upisima iz ovdje promatrane prvičke maticice umrlih,³⁹ došli smo do zaključka da je upravo fra Mate Šlakić upisivao umrle u razdoblju od 22. studenog 1657. do 12. rujna 1680., a to vjerojatno znači i da je 1680. godina bila zadnjom godinom njegova župnikovanja.

Još tri rukopisa prepoznali smo na temelju drugih izvora. Naime, među spisima šibenskoga bilježnika Jeronima Capogrossa, koji je djelovao u vremenu 1659.-1698., nalazi se nekoliko isprava pri dnu kojih su glagoljicom potpisani prvički fratri kao jedna od ugovornih strana kod ugovaranja ili zaključivanja određenih poslova. Tako fratri *in Paruichio nel Conuento di Sta Maria di Padri Terciarii* 1680. godine daju punomoć svom vikaru fra Marku Frkiću za prodaju 8 gonjaja zemlje u Donjem polju, i to potvrđuju svojim potpisom:

*ja fra Mati Šlakić vardijan pri S(vetovj) M(ariji) na Prviću
fra Marko Ferkić vikari potvrjujn^{41a} kako zgora
fra Mati Šatnić potvrđujem kako od zgora
fra Franciško Pecić potvrjem kako zgora
fra Marko Andr[i]ć potvrjujn kako zgora
fra Jura Livić potirdivan kako zgora.*⁴⁰

To su ujedno svi fratri koji se tada nalaze u samostanu. Četiri godine kasnije (1684.) prvički fratri daju punomoć "difinitoru" fra Mati Bosniću (*al m.^{to} R.^{do} Pre fra Mattio Bosnich Difinitore*) za prodaju nekog zemljišta na lokalitetu Trstenik, nekoć u posjedu obitelji Tavilić, odnosno Ljubojević. Svojeručno su glagoljicom potpisani:

*ja fra Miho Grubelić prišident potvrđujem kako e ozgora
ja fra Marko Ferkić potvrjen kako zgora
ja fra Frane Pecić potvrđujem kako zgora
ja fra Jurai Livić potvrdivan kako zgora.*⁴¹

³⁶ ŠUPUK, 1957., 206.

³⁷ Isto, 46-54. Ovaj fratar napisao je veliku većinu od sačuvanih prvičkih glagoljskih oporuka.

³⁸ ŠUPUK, 1957., 53; STOŠIĆ, 161-162. Iz konteksta nije jasno da li ga Stošić spominje 1673. kao gvardijana ili kao župnika.

³⁹ Usp. u: ŠUPUK, 1957., Prilog 3.

⁴⁰ DAZd, ŠNA, kut. 81/IV, J. Capogrosso (1659.-1698.), knj. LVIII, 2875r.

⁴¹ DAZd, ŠNA, kut. 81/V, J. Capogrosso, knj. LXXI, 3515r.

^{41a} Namjerno smo ostavili ovakav oblik, bez razrješenja s *potvrjuj[e]n*, jer nije sigurno je li u ovom slučaju izostavljeno *e* ili je slovo *ja* u funkciji skupa *je*. Isto tako, u daljnjem tekstu su ostavljeni oblici *potvrđujem*, *potvrjem*, *potvrjujn*, *potirdivam*, *potvrjen* i *potvrdivan*, kako bi što neposrednije bila izražena neujednačenost ovih pisara pri bilježenju iste riječi, odnosno raznolikost označavanja glasa *d*.

I još jednom, 1695., fratri istog samostana potpisuju se glagoljicom nakon završetka latinskog teksta isprave kojom je dana punomoć prije spomenutom fra Marku Frkiću, koji i dalje obnaša službu vikara, da zastupa samostan u tekućim novčanim i parničkim poslovima koje isti ima s drugima:

fra Mate Bosna pro(vincija)l potvardih kako zgora

fra Marko Antoni Andrić potvardih kako zgora

fra Vicenco Magazin potvirdih kako zgora

fra Anton Milana potvardih kako zgora

fra Andrija Mekiš potvardih kako zgora

*fra Marko Ferkić potvrjen kako zgora.*⁴²

Vratimo se sad prvičkoj matici. Prepoznali smo da je prvi upis koji slijedi iza upisâ župnika Šlakića - a to je prema ukupnom redoslijedu 153. upis s nadnevkom 12. siječnja 1681. - pisan rukom fra Marka Frkića koji je, vidjeli smo, 1680. zabilježen kao vikar, a dvije godine kasnije kao gvardijan, te 1695. ponovo kao vikar samostana sv. Marije. Neobično je što je nakon ovog Frkićevog upisa prošlo punih 11 mjeseci do sljedećega, koji je opet pisan drugom rukom, i to onom fra Mate Šatnića. Taj podatak nosi sumnju u to da su zabilježene sve smrti na Prviću u odnosnom vremenu. No, zato nema sumnje da je dvanaest upisa, koji redom idu od 11. prosinca 1681. do 27. lipnja 1682., unio rečeni fra Mate Šatnić kao tadašnji prvički župnik.⁴³ Sedamnaest upisa u godinama 1682.-1685. (ne idu redom), sudeći po rukopisu, pripada fra Mihi Grubeljiću, koji se u jednoj od spomenutih bilježničkih isprava (1684.) potpisao kao *prišident* prvičkog samostana, pa je tada zasigurno vršio i župničku službu (nakon fra Šatnića). U vremenu 1685.-1688. većinu upisa je, pretpostavljamo, unio fra Marko Frkić, premda zabunu unosi još jedan rukopis sličan njegovom, koji nismo prepoznali.

Upisi su vrlo šturi. Sadržavaju godinu i nadnevak smrti, te ime i prezime umrloga. Međutim, djeca se vrlo često identificiraju samo po očevu imenu i prezimenu: *1668 na 28 umri kći Mate Handrina* ili *1674 na 13 šektebra umri dite Ive Franićeva*; rjeđe se bilježi djetetovo ime: *1675 na 7 aprila umri kći Jakova Vladića Ursa* ili *1682 umri Jive sin Šimuna Mezdova na 25 luja*. Odrasle osobe bilježene su s imenom i prezimenom, a za žene se gdjekad bilježi i suprugovo ime: *1686 umri Jele žena Ante Šušnića na 8 decembra*. U nekoliko primjera se kao znak pripadnosti, u slučaju kada je to sasvim dovoljan pokazatelj identiteta, navodi samo ime, prezime ili nadimak osobe s kojom je umrlo u rodbinskoj ili nekoj drugoj vezi (sin, kći, baba, *divoika*). Tako je 8. rujna 1664. umrlo *dite Bondino*, 26. siječnja 1669. *sin Bondinice*, a 17. kolovoza 1673. *Gašpe Bondinici kći*; vjerojatno je samo jedna obitelj tada nosila to prezime ili nadimak što je bilo dovoljno za identifikaciju. No, potonji primjer je i jedini gdje se preminulo dijete određuje prema majci, a ne prema ocu, premda se majka tu imenuje prema suprugovu prezimenu/nadimku (*Bondin*→*Bondinica*). S druge strane, takav postupak (iako jedini u matici) bio je moguć jedino nakon smrti muškog nositelja obitelji, a to je vjerojatno bio *Stipan Bondin*, koji je umro 1667. godine. Zanimljiv je upis

⁴² DAZd, ŠNA, kut. 81/VII, J. Capogrosso, knj. CIII, 5117r.

⁴³ Sačuvane su tri glagoljske oporuke koje je napisao fra Mate Šatnić u razdoblju 1676.-1682.; oporuku iz 1676. piše kao *vickurat*, drugu iz 1677. *namisto parohiena*, a 1682. je *kurat od Parvića* (ŠUPUK, 1957., 17, 185-186).

od 24. studenog 1663., kada je umrla *baba Markantonova Matija*. Sačuvana je i objavljena njezina oporuka pisana tri dana prije smrti: *Matiê, kći pokoinoga Mikule Alagina iz Tribohuňa, a baba go(spod)na M[a]rka [A]ntona Rablanina ... hti učiniti ne taštamen[t] ...*⁴⁴ Dakle, Marko Anton bio je samo jedan takvoga imena na Prviću, doseljenik ili potomak doseljenika iz Raba, no kojega upisivač u matici ne oslovljava s *gospodin*. Spomenimo i ostale slične primjere: *1678 na 13 luja umri dite Marinanovo* (možda treba: *Marinovo*, jer 1663. umro je *Marina Pe(re) sin* - to su dva jedina spomena tog imena ili prezimena); *1677 na 6 zuna umri dite Harabešino* (vjerojatno umjesto: *Harambašino*), a *1680 na 28 agušta umri divo[i]jka Mike Ružičina*.⁴⁵

U dva upisa bilježi se uzrok nesretne smrti: *1684 na 26 f[e]brara utopi se Jive Vladića* a isti dan *utopi se Tomas Lučev*.

Upis od 15. rujna 1686. prvi put sadrži izraz *Bog je pomilui* uz ime pokojnice, a taj izraz (*Bog je pomilui/Bog ga pomilui*) nalazi se i u zadnjih dvadesetak upisa.

Konačno, donosimo 2 od 4 upisa iz 1688., koji bilježe da su pokojnici pokopani u crkvi sv. Marije: *1688 na 21 šetebra umri Miko žena pok(ojno)ga Antona Livića i bi pokopana u crikvi S(ve)te Marie na Parviću*; *1688 na 29 šetembra poide sovoga svita na boli pokoini O(tac) fra Miho Grubelić pri S(ve)toi Marii na Parviću, Bog ga pomilui i Diva Maria Amen*.

U matici je zabilježena jedna biskupska vizitacija od 14. svibnja 1682. s potpisom šibenskog biskupa Ivana Dominika Calligarija, a pri dnu druge stranice, nakon jednog od upisa umrlih, zapisano je: *svih Bog pomilui i da bi jih Bog primio na milosarje svoje amen*.

Uzgređ spominjemo i neka opažanja u vezi s imenskim fondom. Dakako, najčešća zabilježena imena su ona katolička/svetačka, s tradicionalnim "dalmatinskim" hipokorističkim sustavom (*Anica, Bare, Jadre, Jure, Kate, Mande, Mare, Mate, Miho ...*), no pomalo nas čudi što je uvijek *Tomas*, a nikad *Toma*, uvijek *Grgur/Gargur*, a nikad *Grgo*, gotovo uvijek *Stipan* (jednom *Stipe*), *Šimun* (uz dvaput *Šime*) i *Anton* (uz dvaput *Ante*, i to za istu osobu).⁴⁶ Zabilježeno je i nekoliko narodnih imena: *Cvita, Cvitan, Herak, Grubiša, Stane, Stojan i Vuko/Vukić*. Pored toga, zanimljiva je nazočnost sljedećih imena: *Anjel* (javlja se dvaput, jednom za žensko, a jednom za muško dijete!), *Dume* (od ženskog Dominika), *Filip, Grgošan, Miko* (od Nikoleta/Mikulota) i *Ursa*.

Prema podacima iz matica, ukupno je u ovom tridesettrogodišnjem razdoblju na Prviću zabilježeno 257 smrti, što daje prosjek od 7,8 godišnje (Tablica 1., uz napomenu da podaci za godinu kojom počinje i onu kojom završava matica vjerojatno nisu potpuni). Osobito su kritične i višestruko odskaču od prosjeka godine 1674. (24 smrti, od kojih 21 u razdoblju od kolovoza do studenoga) i 1686. (35 smrti). U Tablici 2. prikazano je kretanje broja umrlih po mjesecima. Primjećuje se malen broj umrlih u svibnju i lipnju, a s druge strane veći broj umrlih u jesenskim i zimskim mjesecima.

⁴⁴ ŠUPUK, 1957., 48-49.

⁴⁵ Možda ovo *divo[i]jka* znači sluškinju.

⁴⁶ Vjerojatno je ipak postojala razlika između zabilježenih imenskih oblika u ovim službenim upisima i onih koji su postojali u živom jeziku, a i u samim upisima se za istu osobu ponekad upotrebljavaju dva različita oblika - npr. *Jele/Jelina* ili *Vuko/Vukić* i sl.

Tablica 1. Kretanje broja umrlih po godinama (Prvić 1657.-1689.)

1657.	3		1668.	5		1679.	5
1658.	2		1669.	10		1680.	11
1659.	1		1670.	4		1681.	3
1660.	0		1671.	5		1682.	12
1661.	6		1672.	3		1683.	3
1662.	2		1673.	2		1684.	14
1663.	16		1674.	24		1685.	12
1664.	7		1675.	9		1686.	35
1665.	3		1676.	8		1687.	19
1666.	4		1677.	4		1688.	12
1667.	5		1678.	6		1689.	2

Tablica 2. Kretanje broja umrlih po mjesecima (Prvić 1657.-1689.)

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
29	30	15	19	5	7	17	26	30	25	24	29

Indeks umrlih⁴⁷

ANTIĆA Tomasa sin Anton,
08. 10. 1663.

ANTIĆEVIĆA Vid, 06. 02. 1666.

ANTIĆEV Filip, 20. 09. 1671.

ANTIĆEV Miše, 22. 04. 1684.

ANTIĆEVA Mate sin, 16. 05. 1686.

ANTIĆEVA Mate hći, 19. 03. 1687.

ANTIĆEV Ivan, 11. 12. 1687.

ANTULOVA Tomasa hći Anjel (!), 12.
01. 1687. (vidi: Livića Jive sin Anjel)

ANTULOVA Mare, 21. 03. 1688.

BAFINA Heraka sin, 25. 12. 1669.

BAFIN Anton, 27. 08. 1679.

BAFIN Jure, 14. 03. 1685.

BAFINA Luce, 02. 01. 1689.

BIŽIGINA Mande, 17. 01. 1670.

BOGETA Šimun, 27. 02. 1688.

BONDINO dite, 08. 09. 1664.

BONDIN Stipan, 28. 09. 1667.

BONDINICE sin, 26. 01. (1669.)

BONDINICI kći Gašpe, 17. 08. 1673.

BONDINA Mare, 03. 09. 1684.

⁴⁷ Indeks se donosi po prezimenima, u onom obliku kako su zabilježena u matici, a upisan je i nadnevak smrti. Prezimena na -ić (*Antić/Antičević, Petković, Rokić, Šantić, Šušnić, Vladić*) redovito su bilježena u genitivu, pa će npr. iz upisa u kojem stoji *1685 umri Grgur Vladića na 23 marča* ovdje stajati: VLADIĆA Grgur, 23. 03. 1685.; tamo gdje stoji *1663 na 8 oktobra umri sin Tomasa Antića Anton* u indeksu je zabilježeno: ANTIĆA Tomasa sin Anton, 08. 10. 1663., itd.

BUBAKU Stipanu dite, 10. 09. 1664.

CUKROVA Anica, 26. 02. 1663.

CUKROVA Luke (dite), 23. 08. 1675.

CUKROVA Luke sin, ? . 09. 1675.

CUKROVA Luke kći, 12. 09. 1680.

CUKROVA Luke hći, 20. 07. 1686.

CUKROVA Luke sin, 27. 07. 1686.

CVITANOVA Mate sin Gašper,
21. 12. 1661.

CVITANOVA Mate sin, 09. 04. 1676.

CVITANOV Mate, 15. 04. 1676.

CVITANOVA Antica, 16. 08. 1688.

CVITANOV Martin, 29. 11. 1688.

ČUČINA Tomasa dite, 30. 08. 1674.

ČUČINA Jerolima hći, 25. 04. 1686.

ČUČINA Jerolima sin, 13. 05. 1686.

ĆAĆANOVA ?, kći Mart(ina),
?. 12. 1657.

ĆAĆANOV Ive (ili sin Ive?),
16. 12. 1661.

DIOIMARTA Jure, 07. 10. 1675.

FALAŠEVA Dume, 03. 02. 1684.

FRANIĆEVA Ive dite, 13. 09. 1674.

FRANIĆEVA Šimuna sin, 14. 10. 1674.

FRANIĆEVA Mare, 04. 12. 1679.

FR[A]NIĆEVA Antica, Šime hći,
27. 06. 1682.

FRANIĆEVA Tomica, 17. 11. 1688.

GRADIŠKA Anton, 25. 01. 1688.

GR[A]NDOVA Gašpera kći,
25. 12. 1669.

GR[A]NDOVA Matija, 26. 03. 1674.

GRAND[O]VU Gašperu sin,
21. 09. 1678.

GRANDOVA Gašpera sin, 24. 10. 1684.

GRANDOVA Gašpera hći, 19. 07. 1686.

GRANDO Ivan, 02. 02. 1688.

GRBELIN⁴⁸ Mate, 01. 02. 1658.

GRBELINA Miše sin, 06. 11. 1661.

GRBELINA Elina, 03. 02. 1667.

GRBELIN Gašpar, 18. 10. 1668.

GRBELINA Iva kći, 04. 02. 1669.

GRBELIN Miše, 26. 09. 1679.

GRBELINA Martina sin Mikula,
09. 03. 1682.

GRBELIĆA Jive, 12. 04. 1684.

GRBELINA Jive [k]ći, 20. 09. 1685.

GRBELINA pokoinoga Miše sin Grubiša,
13. 04. 1686.

GR[I]MA[N]ČEVA Kate, 01. 03. 1670.

GRIMANČEVA Matija, 16. 06. 1674.

GRUBELIĆA⁴⁹ kći Mare, 29. 04. 1663.

GRUBELIĆA Luce, 21. 01. 1686.

GRUBELIĆ o<(tac) fra Miho,
29. 09. 1688.

GRUBINA Kate, 12. 09. 1663.

GRUBINA Tama(sa) kći, 03. 08. 1680.

HALAVA Stane, 11. 03. 1668.

HALAVIĆA Frane kći, 24. 08. 1674.

HALAVIĆA Frani dite, 05. 06. 1680.

HALAVIN Frane, 20. 11. 1687.

HALAVINA Jele, žena Frane,
31. 11. 1687.

⁴⁸ Ovdje je slovo *l* u vrijednosti *lj*. Dakle: GRBELJIN.

⁴⁹ Isto kao u prethodnoj bilješci, što daje: GRUBELJIĆ.

- HANDRINA** Miko, 13. 12. 1662.
HANDRIN Mate, 24. 08. 1667.
HANDRINA Mate kći, 28. 10. 1668.
HANDRIN don Jure, 14. 12. 1686.
HARABEŠINO⁵⁰ dite, 06. 06. 1677.
HELMAN Jadre, 20. 03. 1682.
- JADRIJEVA** Jelina, 13. 04. 1684.
JAREBOVA Stipana kći, 15. 10. 1664.
JAREBOVA Lucija, 20. 01. 1667.
JAREBOVA Lovre hći, 10. 11. 1686.
JURAŠINOVA Kate, 22. 02. 1684.
JURAŠINOV Pere, 26. 03. 1684.
JURATOVA Mare, 07. 12. 1664.
JURATOVA Antona kći, 08. 08. 1680.
JURATOV Jive, 18. 02. 1687.
JURLINOVA Jele, žena Jurina, 24. 08. 1666.
JURLINOVA Antona kći, 01. 02. 1668.
JURLINOVA Kate, kći Jure, 30. 10. 1674.
JURLINOVA Jure kći, 04. 11. 1674.
JURLINOVA Jure hći, 16. 11. 1685.
- KALAVARA** Jure, 16. 04. 1676.
KALAVARE Vida dite, 28. 07. 1680.
KAL[A]VARINA Vida sin, 27. 08. 1680.
(KA)LAVARE žena Mare, 16. 01. 1681.
KAVALARINA Vida sin, 02. 12. 1684.
KAVALARINA Vida sin, 01. 02. 1687.
- LIČEVA**⁵¹ Mare, žena Frane, 11. 03. 1663.
LIVIĆA haranbaša Stipan, 15. 10. 1664.
LIVIĆA Ivan, 06. 07. 1669.
- LIVIĆA** Antica, 21. 08. 1674.
LIVIĆA Kate, 17. 02. 1675.
LIVIĆA Šimun, sin Antonov, 23. 01. 1676.
LIVIĆA Šimun, 26. 06. 1676.
LIVIĆ Gargur, 26. 03. 1682.
LIVIĆA Jivica, 17. 08. 1685.
LIVIĆA Jive dite, 03. 04. 1686.
LIVIĆA pokoinoga Grgura hći, 20. 11. 1686.
LIVIĆA Mande, žena Jive, 10. 02. 1687.
LIVIĆA Jive sin Anjel (!), 15. 02. 1687.
(vidi: Antulova Tomasa hći Anjel)
LIVIĆA Miko, žena pok(oino)ga Antona, 21. 09. 1688.
LUČEVA Martina kći, 10. 09. 1663.
LUČEVA Martina sin, 15. 09. 1663.
LUČEV Martin, ? 01. 1669.
LUČEVA Šima, 06. 10. 1669.
LUČEV Anton, sin Filipov, 07. 02. 1670.
LUČEV Cvitan, 30. 01. 1682.
LUČEVA Lucija, žena Gašpera, (20.) 02. 1682.
LUČEV Tomas, utopi se 26. 02. 1684.
LUČEVA Franica, 07. 12. 1684.
LUČEVA pokonoga Tomasa hći, 29. 06. 1686.
L[U]ČEV Ji(ve), 09. 12. 1686.
L[U]ČEVA Mate hći, 10. 12. 1686.
- MAČUKATOV** Šimun, 08. 11. 1663.
MAČUKATOVA Mare, 28. 08. 1680.
MAČUKATOVA Jadre hći, 15. 02. 1687.
MARINA Pe(re) sin, 15. 09. 1663.
MARINANOVO dite, 13. 07. 1678.

⁵⁰ Vjerojatno umjesto: HARAMBAŠINO.

⁵¹ Vjerojatno umjesto: LUČEVA.

- MARKANTONOVA** baba Matija, 24. 11. 1663.
MEŠČINA Tomasa kći Mare, 27. 08. 1674.
MEŠČIČINA Ele, 26. 04. 1676.
MEČIČINA Tomasa hći, 27. 07. 1686.
MEZDROVA Šimuna sin Jive, 25. 07. 1682.
MEZDROVOV Šimun, 15. 02. 1684.
MIHATOV Jadre, ? 02. 1659.
MIHATOVA Mihe sin, 11. 11. 1663.
MIHATOVA Matija, žena Mihe, 10. 09. 1664.
MIHATOV Ive, 17. 09. 1671.
MIHATOV Šime, 19. 08. 1674.
MIHATOV Anton, 22. 08. 1674.
MIHATOVA Mihe sin, 13. 09. 1678.
MIHATOVA Mihe sin, 01. 01. 1687.
MIKELUŠIĆ fra, 10. 08. 1675.
MIŠETA ()re, 16. 09. 1673.
MIŠEVA Stojana hći, 03. 07. 1686.
MIŠEVA Ivana sin Šimun, 31. 03. 1687.
MIŠEV Ivan, 08. 10. 1687.
MIŠEV Miše, 27. 10. 1688.
- PAŠINA** Šime ditešce Mare, 29. 01. 1689.
PAVIN Anton, 02. 12. 1679.
PAVINA Mare, (02.) 12. 1683.
PEŠARINA Grgošana sin Miho, 12. 01. 1681.
PEŠARINA Anica, 05. 12. 1688.
PETKOVIĆA Anica, 14. 11. 1665.
PETKOVIĆA Frane, 10. 09. 1668.
PET(K)OVIĆA Šimina hći, 17. 05. 1686.
PET(K)OVIĆA Stipana sin, 18. 05. 1686.
(PLOVOVA?) Šimuna kći, 19. 08. 1674.
POBRATOVA Mare, 26. 04. 1676.
POBRATOVA Mande, 05. 02. 1678.
POBRATOVA Jive hći, 03. 07. 1686.
(PO)ŽENA Antica (ili: Antica, žena ?), 22. 01. 1682.
- RALE(V)IĆA** Luke sin, 15. 12. 1661.
RAPLAN (Makio), 29. 01. 1663.
RODINA Jive sin, 09. 01. 1687.
RODINA Jive sin, 10. 01. 1687.
(ROKIĆ) Ivan, (30. 01.) 1658.
ROKIĆA Antica, 18. 04. 1664.
ROKIĆA Miše, 06. 08. 1666.
ROKI(ĆA) Jelina, 04. 10. 1682.
ROKIĆA Mare, 07. 01. 1686.
ROŽINA Ele, 08. 02. 1667.
ROŽINA Kate, 30. 04. 1686.
ROŽINA Ivana hći, 24. 01. 1687.
RUŽIČINA [J]jelina, 31. 01. 1663.
RUŽIČIN Martin, ? 09. 1671.
RUŽIČINA Erulima dite, 14. 09. 1674.
RUŽIČINA Erulima dite, 06. 10. 1674.
RUŽIČIN Stipan, 28. 12. 1677.
RUŽIČIN Jakov, 01. 04. 1678.
RUŽIČIN Ive, 27. 07. 1678.
RUŽIČINA Erolima kći, 07. 08. 1680.
RUŽIČINA divo[j]ka Mike (!), 28. 08. 1680.
RUŽIN Šimun, ? 12. 1681.
ROŽIČINA Antona [k]ći, 01. 01. 1685.
RUŽIČINA [Jerolima] sin, 03. 10. 1685.
- SKROZINA** Elina, 09. 12. 1669.
SKROZIN Jure, 20. 12. 1669.
SKROZINA Mare, žena Šimunova, 27. 07. 1672.
SKROZIN (Ma)rtin, 06. 10. 1674.
SKROZINA Anica, 09. 08. 1674.
SKROZINA Stipana sin, 25. 07. 1680.
SKROZINA Jive [k]ći, 28. 09. 1685.
SKROZINA Jive sin, 07. 07. 1686.
SKROZIN Šimun, 17. 02. 1687.
STEG() Jure, 23. 04. 1682.
STIPULIČEVA Anica, 25. 11. 1663.
STIPULIČEVA Bare sin, , 25. 10. 1666.
STIPULIČEVA Mande, 13. 08. 1669.

STIPULIČEVA Bare dite, 29. 09. 1674.
S[TI]PULIČEVA Bare kći, 07. 10. 1674.

ŠANTIĆA Mate, 04. 11. 1663.

ŠANTIĆA Petar, 06. 01. 1672.

ŠANTIĆA Grgur, 05. 03. 1674.

ŠANTIĆA Antona sin, 14. 11. 1686.

ŠANTIĆA Antona sin, 24. 11. 1686.

ŠA[N]TIĆA CVITANOVA Ele,
20. 02. 1675.

ŠFOLINA Kate, 29. 10. 1688.

ŠKALABRINOVA Luce, 06. 09. 1671.

ŠK[A]LABRINOV Jadre, 24. 09. 1671.

ŠKALABRINOV Cvita, žena Antona,
08. 01. 1672.

ŠKALABRINOV Mate, 04. 06. 1675.

ŠKALABRINOVA Antona sin,
13. 11. 1686.

ŠUŠNIĆA ?, sin/kći Ante, 22. 11. (1657.)

ŠUŠNIĆA Lucija, 12. 10. 1665.

ŠUŠNIĆ Vuke sin, 10. 12. 1669.

ŠUŠNIĆA Vukić, (30.) 11. 1674.

ŠUŠNIĆA Ante kći, 03. 02. 1676.

ŠUŠNIĆA Jure, 02. 09. 1677.

ŠUŠNIĆA Miko, 29. 12. 1677.

ŠUŠNIĆA Mate, sin Antin, 27. 12. 1680.

ŠUŠNIĆA Maruša, 31. 01. 1683.

ŠUŠNIĆA Bare, 17. 04. 1684.

ŠUŠNIĆA Jele, žena Ante, 08. 12. 1685.

ŠUŠNIĆA Mihe hći, 09. 07. 1686.

ŠUŠNIĆA Mare, žena Luke, 29. 07. 1686.

ŠUŠNIĆA Anica, 15. 09. 1686.

ŠUŠNIĆA pokoinoga Bare hći,
31. 10. 1686.

ŠUŠNIĆA Stipe sin, 29. 11. 1686.

ŠUŠNIĆA Jive hći, 22. 12. 1686.

ŠUŠNIĆA Luke sin, 26. 12. 1686.

ŠUŠNIĆA don Mate, 11. 02. 1687.

Š(LĆA) Matija, 30. 01. 1682.

VLADIĆA Antona sin Lovre,
06. 11. 1661.

VLADIDIĆ Antona dite, 10. 11. 1663.

VLADIĆA Antona sin Grubiša,
09. 09. 1674.

VLADIĆA Jakova kći, 08. 10. 1674.

VLADIĆA Jakova kći Ursa, 07. 04. 1675.

VLADIĆA Jakova kći, 24. 08. 1675.

VLADIĆA Grgura Mare, 17. 02. 1679.

VLADIĆA Jive, utopi se 26. 02. 1684.

VLADIĆA Grgur, 23. 03. 1685.

VLADIĆA Frane [k]ći, 01. 10. 1685.

VLADIĆA Frane sin, 13. 11. 1685.

VLADIĆA Antona hći, 24. 11. 1686.

VLADIĆA Ivanica, žena Gargurova,
22. 03. 1687.

VLADIĆA ili LIPIČINA Elina,
03. 05. 1665.

VLADIĆ ŠK[A]LABRIN Šimun,
11. 12. 1681.

VLAHOVA Anica, 21. 12. 1661.

VLAHOV An(tul), 01. 02. 1662.

VLAHOVA Mare, 24. 01. 1683.

VUKIĆEVA Luce, 07. 04. 1685.

Popisi obveznika crkvene desetine u Betini 1685.-1693.

Sačuvana su dva ovakva popisa, jedan od 1685. do 1688. i drugi od 1690. do 1693., no oba su zasigurno nekad bila dio jedne cjeline, u koju je spadala i betinska matica vjenčanih 1683.-1702. Prvi popis je pisao, sudeći po rukopisu, don Pave Magazinov, dok je drugi pisao don Mate Sladin. Popisi se sastoje od imena i prezimena glave obitelji, te novčanog

iznosa desetine u soldima/soldinima (u upisima skraćeno: *s*). Jedina drugačija zabilježba nalazi se ponad popisa za 1690. godinu: *Dade mi Mikula Sladin 72 soldi (g)ini (?) 4 u jime desetine / 1690 ja pop Mate Sladin hotih pisati desetine*. Novčani iznos koji je svaki obveznik u ime desetine davao crkvi, u neku ruku može biti pokazatelj socijalnog, odnosno gospodarskog statusa pojedinih obitelji. Razlike među iznosima u istoj godini znaju biti višestruke.

Ovako se kreće broj zabilježenih glava obitelji po godinama: 1685. - 44; 1686. - 32; 1687. - 27; 1688. - 12; 1690. - 61; 1691. - 56; 1692. - 59; 1693. - 61. Podaci iz razdoblja 1685.-1688. vjerojatno nisu kompletni, ali oni iz 1690.-1693. odražavaju po prilici stvarno stanje broja obitelji u Betini tog vremena.⁵²

Popisi su ovdje prikazani tabelarno, kako bismo izbjegli nepotrebno ponavljanje mnogih imena. Brojevi u stupcima ispod pojedinih godina označavaju novčani iznos u soldinima.

Tablica 3. Desetine u Betini 1685.-1693.

	1685.	1686.	1687.	1688.	1690.	1691.	1692.	1693.
BAIJIIN Jadre	40				40	30	30	30
BALIJIIN Jure	40							
BALIN Grgo					40	30	30	30
BALIN Jadre					40	30	30	20
BELIN Marko				50	90	100	70	?
BILIN Ante						70		
BILIN Jadre					90		70	?
BILIN Mikula	80	?		50				
BOKANOV Dunat	100				80		60	15
BOSNIN Grubiša	70		60		80	60		
BOSNIN Jive			30		40	25	30	35
BOSNIN Juras	40				40	40	30	35
BUĆIN Jive	20							
BUĆINA Mare		(25)			20	20		
BUĆIN Pere	25	25	?			30	20	?
BUĆIN Stipe							15	15
BURTINOVA Mande	40				40	40	30	20
BUŠKADA					30			
DONJIVINA Mare	60	60						
DONJIVIN Mate			40	40	60	50	40	30
DORIN Jive					50	40	40	
DORIN Stipe					?			?

⁵² Godine 1678. u Betini je zabilježen broj od 52 obitelji (STOŠIĆ, 219).

DORIN Vul()ta (<i>precrtan</i>)					50			
DRAGIN Dra(g)iša								40
DRAGIN Šime	50	50	30	30 i 20	80	60	40	
FRUŠKARIN	50	30	30		30	25		
GIRIN					60			
GIRIN Stipe						50		
GIRINOV Mate							60	40
GOLIN Jive					20			
GOLIN Jure					20	20		?
GOLIN Stipe	30	20						
GOLIN Šime						20	20	15
GRADIŠKA					60			
GRADIŠKIN Mate	50							
Grubeša			30					
GRUBIŠIN Mate							50	
GRUBIŠIN Šime								40
Hara[m]baša	100	(100)						
JADREŠIN Frane	50	55	?		70	70	60	50
JAKASOV Grgo	100	100	80		100	70	60	60
JAKOVČEV Jive	60	60	60		60	?	40	40
JAKOVČEV Šime	70	80		?	100	80	80	70
JELINA Mare								?
JIVANOVA Šimuneta	30	(20)			20	20	?	12
Juras		20	20					
JUROŠEVA Jele						11		
JUROŠEVA Kate					40			
JUROŠEVA Mare						25		
JUROŠEV Mate					40		16	20
JUROŠEV Mikula						?	25	20
(JUROŠEV) Stipan	40	(50)						
JUŠIN Jive						40		?
JUŠIN Jure	30	30	20		50	30	30	20
JUŠIN Šime	40	40	40		60			
KAPOV Grgo	70	70			60	60	50	40
KAPOVI			50					
KOVAČEV Bože							15	15
KOVAČEV Jakov					50	30	15 i 15	?

LUKIN Jive	80	(85)	60		90			
LUKINA Luce							20	15
LUKINA Mira								10
MAGAZINOV Mate					120?	100		60
MAGAZINOV Toma					100	60	60	50
MARINI		50						
MARIN Marko			30		80	70	60	?
MIKASOV Ante						40	30	
MIKASOV (Bare)								30
MIKASOV Šime					50			
MIKASOV Vid					20	30	20	20
MIKIN Jerolim	70	80	60		80	60	60	50
MIKINA Mira							?	
MIKULIČINA B()ka					?			
MIKULIČIN Grgo					40		20	
MIKULIČIN Josip								12
MIKULIČINA Luce					40	30	30	20
MIKULIČIN Mate							20	15
MIKULIČIN Miho	50	60	20	20				
MIKULIČIN Šime						30	30	?
MIKULIN Grubiša	40							
NADRČIČEV Dume	100	100	80	50	?	70	60	60
NADRČIČEV Jive	40	40	30		40	30	27	20
NADRČIČEV Juko					40			
NENADIN Martin	20	20	20		20			
NENADIN Mati(š)ja						20		
NENADIN Šime							15	?
PAVIĆEV Ante								20
PAVIĆEV Mate				20	30	30 i 20	20	
PAVINA Anica							10 i 15	15
PAVIN Jivan					20	20	15	10
PAVIN Mate	70				50	60	50	?
PAVIN Tome					12	15		
PERIŠEV Jive	20				10			?
PERIŠEV Jure	15				20			
PERIŠEV Pere						14	10	?
PLASANOVA Antica			20	30?	50			
PLASANOV Jivan						40	40 i 40	40
PLASANOV Juko						30	30	20
PLASANOV Mate	50							
PLASANOV Tomiša					40	40	40	30

RADIN Mikula	25	(20)			30	25	25	15
SLADIN Ante		30	40		50	40	40	?
(SLADIN) Borko	80							
SLADIN Grgo	50?	60	40					
SLADIN Jivan					70	60	60	?
SLADIN Mikula			40		80	65	40	40
SLADIN Pere	50	60						
SLADIN Šime			20					
ŠANDRIN Jive	100							
ŠANDRIN Mate				20	70	70	50	50
TOMASOV Jadre								60
TOMASOVA Jele	?	30						
TOMASOV Mate					100	70		
Tomiša	60	70						
Vuleta	40	40						

Betinska matica vjenčanih 1683.-1702.

Na 9 ispisanih stranica ove matice nalazi se 44 upisa, odnosno po godinama: 1683. - 1; 1684. - 2; 1686. - 2; 1688. - 1; 1689. - 1; 1690. - 1; 1691. - 10; 1692. - 5; 1693. - 2; 1698. - 2; 1699. - 5; 1700. - 1; 1701. - 5; 1702. - 6. Upada u oči nesrazmjer u broju vjenčanja po pojedinim godinama. U prvih 8 godina tog vremena (1683.-1690.) bilo je prosječno jedno vjenčanje godišnje, a 1691. sklopljeno je čak 10 brakova. Nejasna je i praznina u godinama 1693.-1698.

Iz upisâ saznajemo da je u vremenu 1683.-1690. župnik u Betini bio domicilni don Pave Magazinov. On je ujedno i prvi župnik Betine, koja je postala samostalnom župom 1680. odijelivši se od Murtera.⁵³ Nakon don Pave župničku službu obnašao je, također Betinjanin, don Mate Sladin (1690.-1693.), a u vremenu 1698.-1702. Murterin don Jere Skračin.⁵⁴ Čini se da je u vremenu 1693.-1698., koje, kako smo vidjeli, nije pokriveno ovom maticom, župnik bio don Jadre Kapov, jer ga prema drugom izvoru nalazimo kao župnika u Betini 1695.⁵⁵ Teško je vjerovati da za vrijeme njegove službe, dakle u razdoblju od 5 godina, nije bilo ni jednog vjenčanja u tom naselju. Možda ih je don Jadre bilježio na nekom drugom mjestu, jer nije vjerojatno da su ti upisi izgubljeni dio ove matice, budući da

⁵³ STOŠIĆ, 224.

⁵⁴ Ovaj svećenik unio je i desetak upisa u murterske glagoljske matice iz druge polovice 17. st. (JURAN, nav. dj.).

⁵⁵ ŠUPUK, 1957., 207.

se zadnji upis iz 1693. i prvi upis iz 1698. nalaze neposredno jedan uz drugoga na istoj stranici.

Vjenčanja su raspoređena po mjesecima na sljedeći način: I. - 6; II. - 6; III. - 0; IV. - 4; V. - 1; VI. - 0; VII. - 4; VIII. - 4; IX. - 4; X. - 6; XI. - 8; XII. - 0; nepoznato - 1. Premda je promatrani broj vjenčanja daleko od reprezentativnog statističkog uzorka, vrlo jasno se pokazuje kako učestalost vjenčanja u pojedinim mjesecima ovisi o običajima vezanima uz katolički i poljoprivredni kalendar. Naime, svečani blagoslov ženidbe nije se mogao, osim u posebnim prilikama, dobiti u vrijeme korizme i došašća (ožujak i prosinac), a brakovi su se najčešće sklupali u doba smanjene gospodarske aktivnosti (jesen i zima), osobito u studenome.

Sada donosimo primjere upisa (po jedan od svakog župnika), uz napomenu da je don Mate Sladin samo u jednom upisu (od njegovih 18) zabilježio identitet *svidoka* koji su nazočili vjenčanjima.

• 1684 na 9 agušta čini matronij Šime Nadrčić Stosion Kapov[o]n *svidok* Šime Frašćev i ja pop Pave Magazinov kurat od Betine ki pisah

• 1690 n[a] dni novembra 26 učini matirmoni Dunat Magazinov s Maron Bilinon *svidok* Jive Jušin i ja pop don Mate Sladin kurat od Betine ki to govorih

• 1698 na 7 setembra učinih matroni Vidu Šćolinu i Tomici Periševi iz Betine *svidok* Šime Plasano i [j]a don Jere Skračin kurat od Betin.

Indeks vjenčanih⁵⁶

BALINA Jele + Mišev Šime, 01. 07. 1691	BOKANOVA Stoše + Marin Jakov, 24. 02. 1702.
BALINA Jivanica + Turčinov Mate, 27. 09. 1699.	BOSNINA Anita (!), kći Jive + Stipanelov Mate, 05. 05. 1686.
BAŠIN Ivan + Gradiškina Ivanica, 17. 01. 1701.	BOS[N]JINA Jele + Ovratov Stipan iz <u>Tisnoga</u> , 25. 10. 1691.
BELINA Anica + Papešin Ive, 24. 09. 1702.	BOSNINA Tomica + Katin Mate iz <u>Jezer</u> , 06. 07. 1693.
BILIĆ Mikula iz <u>Tisnoga</u> + Kate meštra Jakova iz <u>Rike</u> , 25. 10. 1691.	BOŽITKOV Luka + Kapova Gašpara, 22. 11. 1699.
BILINA Mare + Magazinov Dunat, 26. 11. 1690.	BUĆINA Luce + Jurićev Jive, 08. 01. 1702.
BOKANOVA Matija + Marin Tome, 18. 02. 1691.	BUĆIN Stipe + Pavina Mare, 08. 01. 1702
BOKANOVA Mandi + Dorin Stipe, 24. 04. 1701.	BUDINIĆ Antić + Mikuličina Jele, 20. 11. 1702.
BOKANOV Mate + Tomišina Barica, 24. 11. 1701.	

⁵⁶ Kako bismo u potpunosti dali preglednu antroponimnu sliku, svako vjenčanje u indeksu zabilježeno je dvaput: jednom prema prezimenu ženika, a drugi put prema prezimenu nevjeste. Donosi se i nadnevak vjenčanja.

DONJIVINA Jivanica + Nadrčićev
(Bare), 02. 02. 1693.

DORIN Jive + Šandrina Mare,
20. 01. 1692.

DORIN Stipe + Bokanova Mande,
24. 04. 1701.

GIRINOVA Kate + Jivčev Stipan iz
Tisnoga, 12. 08. 1691.

GRADIŠKA Mate + Jelina Kate,
25. 10. 1691.

GRADIŠKINA Ivanica + Bašin Ivan,
17. 01. 1701.

IV(S)OVA Jakovica + Jurićev Ante,
22. 01. 1701.

JADREŠINA Jele + Šandrin Jadre,
03. 02. 1692.

JAKOVČEVA Mande, kći Jive + Mihić
Mikula, sin Jadre, (20.) 01. 1688.

JAKOVČEVA Luce + Maračin Stipan iz
Tisnoga, 02. 08. 1691.

JELINA Kate + Gradiška Mate,
25. 10. 1691.

JIVČEV Stipan iz Tisnoga + Girinova
Kate, 12. 08. 1691.

JURIĆEV Jive + Bućina Luce,
08. 01. 1702.

JURIĆEV Ante + Iv(s)ova Jakovica,
22. 01. 1701

KALEBOV Mate iz Tisnoga + Sladina
Stoš, 05. 08. 1691.

KAPOVA Stosia + Nadrčić Šime,
09. 08. 1684.

KAPOV Jerko + Sladina (Luce),
26. 11. 1684.

KAPOVA Gašpara + Božitkov Luka,
22. 11. 1699.

Kate meštra Jakova iz Rike + Bilić
Mikula iz Tisnoga, 25. 10. 1691.

KATIN Mate iz Jezer + Bosnina Tomica,
06. 07. 1693.

KOVAČEVA Jele + Sladin Fr[a]ne,
16. 11. 1698.

(L)OBANOV⁵⁷ Šime iz Pašmana + Jerka,
kći Grge S(n)ina, 06. 10. 1686.

LUKIN Ante + Mikina Mira,
26. 04. 1692.

MAGAZINOV Vid + Mikina Mande,
?. 1689

MAGAZINOV Dunat + Bilina Mare,
26. 11. 1690.

MAGAZINOVA Mare + Stipanović
Stipan iz Jezer, 30. 07. 1691.

MAGAZINOVA Antica + Milin Jive iz
Jezer, 26. 04. 1692.

MAGAZINOVA Stoše + Skračin Jure,
09. 09. 1699.

MARAČIN Stipan iz Tisnoga +
Jakovčeva Luce, 02. 08. 1691.

MARIN Tome + Bokanova Matija,
18. 02. 1691.

MARIN Mikula + Pavićeva Jelina,
(19.) 02. 1702.

MARIN Jakov + Bokanova Stoše,
24. 02. 1702.

MIHIĆ Mikula, sin Jadre + Jakovčeva
Mande, kći Jive, (20.) 01. 1688.

MIKASOVA Jele + Šlokić Šimun,
?. 11. 1700.

MIKINA Mira + Lukin Ante,
26. 04. 1692.

⁵⁷ Možda: LJUBANOV.

- MIKINA Mande + Magazinov Vid,
?. 1689
- MIKULIČINA Jele + Budinić Antić,
20. 11. 1702.
- MILIN Jive iz Jezer + Magazinova
Antica, 26. 04. 1692.
- MIŠEV Šime + Balina Jele, 01. 07. 1691.
- MIŠEV Mate iz Tisnoga + Nadrčićevo
Tomica, 10. 02. 1692.
- MITROV Ante + Šandrina Mare,
05. 04. 1701.
- NADRČIĆEVA Stoše + Šikin Marko,
26. 07. 1683.
- NADRČIĆ Šime + Kapova Stosia,
09. 08. 1684.
- NADRČIĆEVA Tomica + Mišev Mate iz
Tisnoga, 10. 02. 1692.
- NADRČIĆEV (Bare) + Donjivina
Jivanica, 02. 02. 1693.
- NADRČIĆEV Stipe + Pavina Mande,
12. 10. 1699.
- OVRATOV Stipan iz Tisnoga +
Bos[n]ina Jele, 25. 10. 1691.
- PAPEŠIN Grgo iz Srinča + Pavina
Mande, 10. 10. 1691.
- PAPEŠIN Jive + Belina Anica,
24. 09. 1702.
- PAVIĆEVA Jelina + Marin Mikula,
(19.) 02. 1702.
- PAVINA Mande + Papešin Grgo iz Srinča,
10. 10. 1691.
- PAVINA Jelina + Ra(din) Pere,
27. 09. 1699.
- PAVINA Mande + Nadrčićev Stipe,
12. 10. 1699.
- PAVINA Mare + Bućin Stipe,
08. 01. 1702.
- PERIŠEVA Tomica + Šćolin Vid,
?. 09. 1698.
- RA(DIN) Pere + Pavina Jelina,
27. 09. 1699.
- SKRAČIN Jure + Magazinova Stoše,
09. 09. 1699.
- SLADINA (Luce) + Kapov Jerko,
26. 11. 1684.
- SLADINA Stoše + Kalebov Mate iz
Tisnoga, 05. 08. 1691.
- SLADIN Fr[a]ne + Kovačeva Jele,
16. 11. 1698.
- S(_N)INA Jerka, kći Grge + (L)obanov
Šime iz Pašmana, 06. 10. 1686.
- STIPANELOV Mate + Bosnina Anitca
(!), kći Jive, 05. 05. 1686.
- STIPANOVIĆ Stipan iz Jezer +
Magazinova Mare, 30. 07. 1691.
- ŠANDRINA Mare + Dorin Jive,
20. 01. 1692.
- ŠANDRIN Jadre + Jadrešina Jele,
03. 02. 1692.
- ŠANDRINA Mare + Mitrov Ante,
05. 04. 1701.
- ŠĆOLIN Vid + Periševa Tomica,
?. 09. 1698.
- ŠIKIN Marko + Nadrčićevo Stoše,
26. 07. 1683.
- ŠLOKIĆ Šimun + Mikasova Jele,
?. 11. 1700.
- TOMIŠINA Barica + Bokanov Mate,
24. 11. 1701.
- TURČINOV Mate + Balina Jivanica,
27. 09. 1699.

Indeks svjedoka⁵⁸

BALIN Mate (1699.)	MUDRONIN Jakov (1699.)
BOSNIN Jive (1686.)	MUDRONIN Jive (1699.)
BURTINOV Jive (1699.) - 2x	
(GOLIN) Jure (1702.)	NADRČIĆEV Pere (1698.-1701.) - 2x
GRŠKOV Jive (1683.)	NADRČIĆEV Pe(t)ko (1702.)
	PLASANOV Šime (1698.-1701.) - 3x
JAKASOV Marko (1702.)	PLASANOV Vid (1701.-1702.) - 4x
JUKIN Vid (1699.)	SKRAČIN dom Jadre (1683.) ⁵⁹
JUROŠEV Mate (1699.)	SLADIN Mate (1686.)
JUROŠEV don Mate (1701.) - 2x	
JUŠIN Jive, svidok (1690.-1702.) - 2x	ŠIMATOV Jive (1699.)
JUŠIN Mate (1699.)	
	TOMASOV Mate (1693.)
KAPOV Jerko (1701.)	TOMASOV Jadre (1702.)
KUMAN[O]V Andria (1701.)	
MIHIĆ Jadre (1688.)	VENIR Šime (1701.)
MUŠUNOV Jive (1684.)	VINER Jive (1686.)

Glede provenijencije supružnika samo je 16 brakova (36 posto) u kojima su oba supružnika iz Betine, dok su u ostalima ženici iz Murtera⁶⁰ (9 ženika - Bašin, Božitkov, Mitrov, Skračin, Stipanelov, Šikin, Turčinov i dva put Papešin; možda su još i dvije nevjeste iz Murtera - Kate Jelina i Jele Kovačeva, no prezime Kovačev susrećemo u to vrijeme i u Tisnom, a prezime Jelić primjerice u Vrpolju itd.), Tisnoga (8 ženika - Jivčev, Kalebov, Maračin, Mihić, dva puta Mišev, Ovratov i Šljokić), Jezera (4 ženika - Katin, Milin, Stipanović i Šćolin), Pašmana (1 ženik - (L)obanov), i vjerojatno dvoje iz Vodica (Juričev, ali nesigurno), dok nam je upitno porijeklo Antića Budinića.⁶¹

⁵⁸ Iako se svjedocima u pravilu ne navodi provenijencija, znamo da su Grškov Jive, Mudronjini Jakov i Jive, Skračin don Jadre i Šimatov Jive iz Murtera, a Mihić Jadre vjerojatno iz Tisnoga. Ostali su iz Betine (sumnjiv je jedino Andria Kumanov).

⁵⁹ On je bio župnik Murtera u razdoblju 1661.-1701. (JURAN, nav. dj.).

⁶⁰ Staro hrvatsko ime Murtera je Srmač. Stoga se u matici navodi: *iz Srinča*.

⁶¹ Navedene pretpostavke o provenijenciji proizlaze iz usporedbe ovih prezimena s antroponimnom gradom 17. stoljeća iz drugih izvora (ŠUPUK, 1957.; JURAN, nav. dj.), jer se porijeklo supružnika u upisima rijetko bilježi.

Zaključak

U murterskome Župnom arhivu, osim glagoljskih matičnih knjiga župe Murter za razdoblje 1658.-1706., nalaze se i drugi glagoljski spisi iz 17. st., koji su dosad netočno smatrani jednom cjelinom, s pretpostavkom da se ona odnosi na murtersku maticu krštenih 1640.-1707.

No, ustanovili smo da se zapravo radi o raznorodnim glagoljskim ulomcima, uz jedan spis pisan bosančicom, iz 17. i početka 18. st. To su: dvije matice krštenih iz Tribunja (1638.-1656. i 1701.-1704.), matica umrlih iz Prvića (1657.-1689.), dva popisa obveznika crkvene desetine iz Betine (1685.-1688. i 1690.-1693.), matica vjenčanih iz Betine (1683.-1702.), i matica krštenih iz šibenske Zagore, pisana bosančicom (1702.-1704.).

Nije nam poznato kako i kada su ovi spisi dospjeli u Murter. Međutim, oni su tu bili još u 19. st., kada ih je ovjerio, i paginirao smatrajući ih jednom sadržajnom cjelinom, službenik A. Raffaelli kao predstavnik civilne upravne vlasti.

U radu smo iznijeli svu antroponimnu građu iz tih glagoljskih i bosaničkih upisa, uz osnovne napomene o sadržaju, porijeklu, statistici, župnicima i drugim svećenicima koji su unosili upise, te ostalim aspektima promatrane građe.

KRATICE

DAZd	Državni arhiv u Zadru
ŠNA	Šibenski notarski arhiv u DAZd

IZVORI

DAZd, ŠNA: kut. 81/I, IV, V, VII, Jeronim Capogrosso (1659.-1698.)

LITERATURA

- ANDREIS, M., 2000, *Stanovništvo Drvenika i Ploče. Povijesna antroponimija do godine 1900.*, Matica hrvatska Trogir, Trogir.
- HORVAT, K., 1911, Glagolaši u Dalmaciji početkom 17. vijeka t.j. godine 1602.-1603., *Starine JAZU*, 33, Zagreb, 537-564.
- IVANČIĆ, S., 1910, *Povjestne crte o samostanskom III redu sv. o. Franje po Dalmaciji, Kvarneru i Istri i poraba glagolice u istoj redodržavi*, Zadar.
- JELIĆ, L., 1906, *Fontes historici liturgiae glagolitico-romanae a XIII ad XIX saeculum*, Krk.
- JURAN, K., Murterske glagoljske matice, *Studia ethnologica Croatica* (primljeno za tisak).

- JURIŠIĆ, B., 1962, Glagoljski spomenici otoka Vrgade, *Rad JAZU*, knj. 327, Zagreb, 85-184.
- STOŠIĆ, K., 1941, *Sela šibenskog kotara*, Šibenik.
- ŠUPUK, A., 1957, *Šibenski glagoljski spomenici*, JAZU, Zagreb.
- ŠUPUK, A., 1974, Najstarija matica šibenskog predgrađa Dolac, *Čakavska rič*, god. I V, br. 2, Split, 5-30.

THE STRUCTURE FROM, UNTIL NOW UNKNOWN, GLAGOLITIC REGISTERS AND OTHER DOCUMENTS IN BETINA, PRVIĆ AND TRIBUNJ

Summary

Many Glagolitic documents from the 17th Century, especially Register Books and testaments were preserved in the Šibenik territory. The Murter Register Books from 1658-1706 were also written in the Glagolitic script. However, Murter also keeps Glagolitic documents from the 17th and the beginning of the 18th centuries which were wrongfully considered to be the Murter Register Book of Births from 1640-1707. The article establishes the exact origin and content of the documents after being fully surveyed. They mainly relate to sections of various Registers. The anthroponymous structure found in them is outlined here, and is categorised by surname indexes, with a date annotation or year a person was mentioned.

MATERIALE DOCUMENTARIO FINORA IGNOTO DEI REGISTRI ANAGRAFICI E DI ALTRE SCRITTURE IN GLAGOLITICO DI BETINA, PRVIĆ E TRIBUNJ

Riassunto

Sul territorio di Šibenik si sono conservati molti scritti glagolitici del 17 secolo, specialmente registri anagrafici e testamenti, come i registri di Murter che per il periodo 1658-1706 si tennero in glagolitico. Ma, a Murter si conservano anche altri scritti glagolitici del 17 e dei primi del 18 secolo per i quali si riteneva erroneamente che fossero i registri degli atti di nascita di Murter per il periodo 1640-1707. Lo studio accerta l'esatta provenienza e il contenuto di questi scritti, esaminandoli attentamente. Essi si riferiscono per la maggior parte a frammenti di vari registri, e qui si presenta anche il materiale documentario antroponimico in essi contenuto, classificato secondo gli indici dei cognomi, insieme alla data registrata o all'anno di menzione della singola persona.

Podaci o autoru:

Kristijan Juran, profesor povijesti, student poslijediplomskog studija *Povijest hrvatskog pomorstva* na Sveučilištu u Zadru; kućna adresa: Zadar, Saverska 7.